

3. 11. 2005

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nová úprava finančního zajištění v Obchodním zákoníku

Dne 29. září 2005 vyšel ve Sbírce zákonů pod číslem 377/2005 Sb. Zákon o doplňkovém dozoru nad bankami, spořitelními a úvěrními družstvy, institucemi elektronických peněz, pojišťovnami a obchodníky s cennými papíry ve finančních konglomerátech a o změně některých dalších zákonů (zákon o finančních konglomerátech).

Základním cílem tohoto poměrně komplikovaného a rozsáhlého právního předpisu je úprava výkonu doplňkového dozoru nad regulovanými osobami (např. banky, obchodníci s cennými papíry apod.) působícími ve finančních konglomerátech (komplikovaná definice finančních konglomerátů je obsažena v ust. § 4 zákona) a dále úprava vztahů mezi orgány pověřenými výkonem dozoru nad jednotlivými sektory finančního trhu a povinností osob působících ve finančním konglomerátu.

Zákon o finančních konglomerátech dále novelizuje i celou řadu souvisejících právních předpisů, a to včetně obchodního zákoníku. Pomineme-li novelizaci této právní normy související se změnou právní úpravy tzv. squeeze-outů (tj. zjednodušeně řečeno „vytlačení“ minoritních akcionářů z akciové společnosti na základě rozhodnutí majoritního akcionáře), je těžištěm novely obchodního zákoníku zavedení nové úpravy finančního zajištění v obchodním zákoníku.

Zákonodárce se výše uvedenou novelou obchodního zákoníku snažil implementovat směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/47/ES ze dne 6. června 2002 o dohodách o finančním zajištění. Tato směrnice spolu dalšími komunitárním právními předpisy, zejména Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 98/26/ES ze dne 19. května 1998 o neodvolatelnosti zúčtování v platebních systémech a v systémech vypořádání obchodů s cennými papíry stanoví základní právní rámec pro platební systémy a systémy vypořádání obchodů s cennými papíry. Tato poměrně komplexní problematika související s obchodováním s investičními nástroji v sobě zahrnuje mimo jiné kromě úpravy některých výjimek z obecných principů úpadkového práva rovněž i zvláštní právní mechanismy týkající se finančního zajištění operací s investičními nástroji.

V souladu s výše uvedenou novelou obchodního zákoníku se finančním zajištěním rozumí zajištění pohledávky finančního charakteru sjednané mezi tzv. poskytovatelem a příjemcem finančního zajištění. Podle novely obchodního zákoníku poskytovatelem nebo příjemcem finančního zajištění mohou však být pouze subjekty, jejichž seznam je uveden v novelizovaném znění obchodního zákoníku.

Z toho tedy vyplývá, že věcná působnost nové právní úpravy v obchodním zákoníku v oblasti finančního zajištění je značně omezena a vztahuje se pouze na poskytovatele a příjemce finančního zajištění tedy např. na banky, clearingové instituce nebo osoby s obdobnou náplní činnosti při obchodování s deriváty podléhající státnímu dozoru atd.

Novelizovaná úprava obchodního zákoníku dále taxativně vypočítává způsoby, kterými je možno finanční zajištění realizovat. Jedná se o zástavní právo k finančnímu nástroji, zástavní právo k pohledávce z vkladu, zajišťovací převod finančního nástroje a zajišťovací převod peněžních prostředků. Právní úprava těchto zajišťovacích institutů společně s výše zmiňovanou odlišnou úpravou v oblasti konkursního práva by pak měla zajistit specifické zacházení s pohledávkami vyplývajícími z operací s investičními nástroji.

Závěrem nelze nezmínit jistou nekoncepčnost novelizované právní úpravy obchodního zákoníku s ohledem na rozšíření výčtu ustanovení, od nichž se dohodou stran nelze odchýlit resp. jejichž aplikace nemůže být smluvními stranami dohodou vyloučena (tzv. kogentní ustanovení). Vzhledem k charakteru právní úpravy finančního zajištění v obchodním zákoníku se sice nelze divit, že všechna ustanovení týkající se finančního zajištění byla zahrnuta do výše zmíněného výčtu tzv. kogentních ustanovení; zůstává však s otazníkem, zda zákonodárce skutečně zamýšlel zahrnout mezi tyto tzv. kogentní ustanovení i obecnou právní úpravu uznání závazku, která se speciální právní úpravou finančního zajištění ne vždy zcela souvisí.

Důsledkem této nové právní úpravy je tak například i skutečnost, že ode dne účinnosti této novely obchodního zákoníku (tj. ode dne 29. září 2005) není možno vyloučit účinky uznání závazku dlužníka vůči ručiteli, což může v praxi vyvolat nemalé problémy.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)